

Улога Акредитационог тела Србије у области оцењивања усаглашености- улога акредитације у области моторних возила

ATC Akreditaciono telo Srbije

Оцењивање усаглашености

- Оцењивање усаглашености представља проверу да ли одређени производ, материјал, услуга, систем, процес или особа задовољавају захтеве релевантног стандарда или спецификације.
- Усаглашеност према међународним стандардима обезбеђује поузданост и приступ на светско тржиште

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО Споразум о техничким препрекама трговини

Art. 6.1

Art. 6.3

- Државе чланице СТО имају обавезу да прихвате резултате оцењивања усаглашености из других држава у случајевима када су примењиване процедуре оцењивања еквивалентне
- Две или више држава чланица могу закључити споразуме о међусобном признавању резултата тела за оцењивање усаглашености
- Ради потписивања споразума може се тражити испуњење одређених захтева укључујући и **техничку компетентност** тела за оцењивање усаглашености

ATC Akreditaciono telo Srbije

Акредитација

- **Акредитација – званично утврђивање компетентности организација за оцењивање усаглашености**
- **Део система инфраструктуре квалитета**
- **Компетентност – показана способност да се примене знање и вештина**

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО ТБТ споразум – члан 6.1.1 Примена акредитације – компетентност и поверење

Члан 6.1.1

Акредитација обезбеђује верификацију техничке компетентности тела за оцењивање усаглашености

Акредитација примењивана у складу са релевантним међународним стандардом представља поуздан начин успостављање поверења

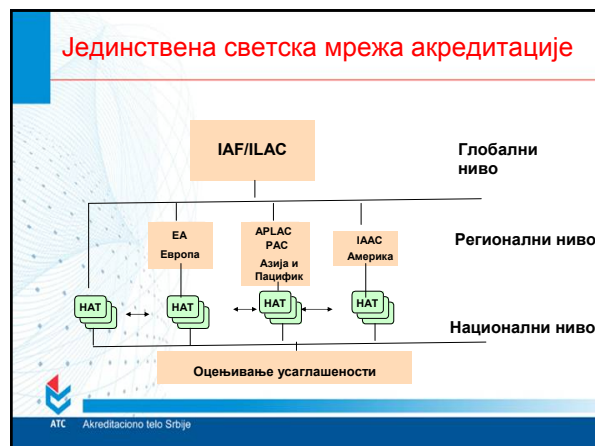
ATC Akreditaciono telo Srbije

Безбедност – главни циљ акредитације

- **Заштита јавног интереса**
  - Опште здравље и безбедност
  - Безбедност и здравље на раду
  - Заштита потрошача
  - Заштита животне средине
- **Обезбеђивање слободног протока роба и услуга**
  - Уклањање баријера трговини

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТЦ – оснивач Влада Републике Србије

- У Србији акредитацију спроводи **Акредитационо тело Србије - АТЦ**. АТЦ је основала Република Србија као самосталну непрофитну организацију која спроводи Закон о акредитацији.
- Акредитационо тело Србије** спроводи акредитацију на основу:
  - [Закона о акредитацији](#) ("Службени лист СЦГ", бр.44/2005),
  - [Одлуке о оснивању Акредитационог тела Србије](#) ("Службени гласник РС", бр.96/2006),
  - [Статута Акредитационог тела Србије](#),
- Стандарда серије **SRPS ISO/IEC 17011, 17020, 17021, 17025**, који садрже захтеве за рад националног тела за акредитацију и оцену компетенције организација за оцену усаглашености

АТЦ Акредитационо тело Србије

АТЦ – оснивач Влада Републике Србије

- [Правила акредитације](#)
- Пословника о квалитету
- Процедура, упустава и смерница [EA - European Cooperation for Accreditation](#) и/или [ILAC - International Laboratory Accreditation Cooperation](#) и/или [IAF - International Accreditation Forum](#)
- [секторских закона и прописа](#)
  - Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености производа са прописаним захтевима
  - Закон о метрологији
  - Закон о стандардизацији,
  - Закон о безбедности хране,
  - Закон о ветеринарству
  - Закон о заштити животне средине,
  - Закон о заштити ваздуха

АТЦ Акредитационо тело Србије

Правни оквир

Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09);

- Уредба о начину именовања и овлашћивања тела за оцењивање усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09);
- Уредба о начину спровођења оцењивања усаглашености, садржају исправе о усаглашености, као и облику, изгледу и садржају знака усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09);
- Уредба о начину признавања иностраних исправа и знакова усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09);
- правилници којима се утврђују технички и други захтеви за производе

АТЦ Акредитационо тело Србије

Оцењивање усаглашености производа са прописаним захтевима

Техничким прописом утврђује се **Обавеза спровођења оцењивања усаглашености; Ко спроводи оцењивање усаглашености:**

- произвођач** – самостално или уз учешће именованог тела за оцењивање усаглашености;
- именовано тело** за оцењивање усаглашености или
- орган државне управе;**

Начин оцењивања усаглашености производа са прописаним захтевима ;

Врста исправе о усаглашености која мора да прати производ који се ставља на тржиште.

АТЦ Акредитационо тело Србије

ШТА АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ РАДИ?

- утврђује компетентност организација за обављање послова оцењивања усаглашености и то: испитивања, контролисања и сертификације,
- утврђује компетентност организација за обављање послова еталонирања,
- утврђује и објављује правила акредитације,
- учествује у раду европских и међународних организација за акредитацију и заступа националне интересе у њима,
- води регистар акредитованих организација и друге послове из области акредитације.

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТЦ у 2009. години

Повећан је број предмета акредитованих организација

- процес акредитације укупно предмета **424**
- број предмета акредитованих организација износи **374** од тога **362** активних
- број предмета у поступку је **50**

- **БРОЈ ОЦЕЊИВАЊА** **358**
- **БРОЈ ДОНЕТИХ ОДЛУКА** **373**

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТЦ у 2009. години

Повећан је број акредитација

Врста оцењивања усаглашености	Број акредитација
Испитивање 17025	273
Испитивање 15189	2
Еталонирање 17025	27
Контролисање 17020	45
Сертификација производа 45011	14
QMS 17021	5
EMS 17021	4
FSMS 17021	1

Велики број 371 акредитација

ATC Akreditaciono telo Srbije

<http://www.ats.rs>

ATC Akreditaciono telo Srbije

Искуство АТЦ-а област моторних возила

Акредитација

- Лабораторија за испитивање према стандарду SRPS ISO/IEC 17025:2006
- Контролних тела према стандарду SRPS ISO/IEC 17020:2002

ATC Akreditaciono telo Srbije

Искуство АТС-а Лабораторије за испитивање

- Лабораторије за испитивање акредитоване за следеће врсте испитивања
  - Мерење брзине
  - Утврђивање видног поља возача
  - Испитивање почетне оријентације светлосних и светлосно-сигналних уређаја
  - Испитивање чврстоће уређаја заштити од подлетања са бочне стране
  - Одређивање положаја уградње уређаја за заштиту од подлетања са бочне стране и одређивање положаја уградње уређаја
  - Мерење статичког електрицитета
  - Мерење димензија итд
  - За различите категорије моторних возила, прикључних возила, трактора према UN/ECE Правилницима, стандарима

Искуство АТС-а - Контролна тела

- контролисање надзорних уређаја за контролу рада возача и кретања возила у друмском саобраћају - **тахографи**
- контролисање саобразности моторних возила са хомологованим типом – “**хомологација**”;
- контролисање опремљености друмских возила за превоз опасних материја - **АДР**;
- контролисање безбедносно-техничких карактеристика преправљених и појединачно произведених друмских возила;
- контролисање исправности уградње уређаја и опреме за погон моторних возила на течни нафтни гас и уградње уређаја и опреме за погон моторних возила на течни и компримовани природни гас – **ТНГ и КПГ**;

Искуство АТС-а

- Укупан број акредитација у области моторних возила **19** од тога **15 контролних тела** и **4 лабораторије за испитивање**
- Контролна тела:
  - 10 за контролисање тахографа
  - 7 за контролисање возила на ТНГ
  - 5 за контролисање преправљених и појединачно произведених возила
  - 4 за контролисање возила за превоз опасних материја

Пример детаљног обим акредитације Лабораторије за испитивање

23.	Моторна возила категорије М1 и N1	Одређивање максималне уградње уређаја за испитивање на испитивање са периодичним испитивањем према стандартним системима	UN/ECE Правилник бр. 93/00 (у в.) 1994 UN/ECE Правилник бр. 97/01 (у в.) 2006 Решенија 1, Амандман 1, 2007 UN/ECE Правилник бр. 97/01 (у в.) 2006 Решенија 1, Амандман 1, 2007
24.	Моторна и прикључна возила категорије M, O ₁ , O ₂ и O ₃	Испитивање исправности алармне системе на возилима и возилама прикључним возилима	UN/ECE Правилник бр. 105/02 (у в.) 1998 Амандман 1, 2000 Амандман 2, 2001 Амандман 2, Корективни 1, 2002 Амандман 2, Корективни 2, 2003 Амандман 2, Корективни 3, 2003 Амандман 3, 2005 Амандман 4, 2007
		Мерње статичког електрицитета	UN/ECE Правилник бр. 105/02 (у в.) 1998 Амандман 1, 2000 Амандман 2, 2001 Амандман 2, Корективни 1, 2002 Амандман 2, Корективни 2, 2003 Амандман 2, Корективни 3, 2003 Амандман 3, 2005 Амандман 4, 2007
		Испитивање постојеће уградње АДР опреме	UN/ECE Правилник бр. 105/02 (у в.) 1998 Амандман 1, 2000 Амандман 2, 2001 Амандман 2, Корективни 1, 2002 Амандман 2, Корективни 2, 2003 Амандман 2, Корективни 3, 2003 Амандман 3, 2005 Амандман 4, 2007

Пример детаљног обим акредитације контролног тела

1.	Преправљена или изградњена возила за превоз опасних материја	Испитивање безбедносно-техничких карактеристика возила за превоз опасних материја	UN/ECE Правилник бр. 105/02 (у в.) 1998 Амандман 1, 2000 Амандман 2, 2001 Амандман 2, Корективни 1, 2002 Амандман 2, Корективни 2, 2003 Амандман 2, Корективни 3, 2003 Амандман 3, 2005 Амандман 4, 2007
2.	Моторна и прикључна возила за превоз опасних материја	Испитивање безбедносно-техничких карактеристика возила за превоз опасних материја	UN/ECE Правилник бр. 105/02 (у в.) 1998 Амандман 1, 2000 Амандман 2, 2001 Амандман 2, Корективни 1, 2002 Амандман 2, Корективни 2, 2003 Амандман 2, Корективни 3, 2003 Амандман 3, 2005 Амандман 4, 2007

Искуства других АТ

- Велика Британија, Немачка
  - **Периодични прегледи моторних возила**
- Холандија
  - Хомологациона испитивања
  - Испитивања специфичне опреме моторних возила на ТНГ
- Швајцарска
  - Почетно и периодично контролисање возила за превоз опасних материја (АДР)

Искуства других АТ

Хрватска:

- Хомологацијска испитивања
- Редовни, периодични и ванредни технички прегледи моторних возила
- Стручни надзор над радном станицом за технички преглед возила

Словенија:

- Контролисање тахографа, уређаја за мерење брзине
- Контролисање у сврху хомологације
- Контролисање АДР возила

ATC Akreditaciono telo Srbije

ЕА-5/02 – Упутство за периодични технички преглед возила

- **ЕА-5/02** ЕА guidance on the application of EN 45004 in recurrent inspection of motor vehicles
- **Т 8.2** дефинише се неопходни ниво образовања особља (технички инспектори треба да имају најмање средњи ниво квалификација у области механике и технологије друмских возила)

ATC Akreditaciono telo Srbije

ЕА-5/02 – Упутство за периодични технички преглед возила

- **Т 8.2** прописана потреба за обукама (Технички инспектори треба да имају најмање укупно 24 сата релевантне континуиране обуке сваке године)
- **Т 9** прописани су услови простора у коме се технички преглед обавља као и опрема којом треба да буду снабдевене линије, дате препоруке за период еталонирања јединица опреме

ATC Akreditaciono telo Srbije

ЕА-5/02 – Упутство за периодични технички преглед возила

- **Т 10.3** дати су методе контролисања које се могу користити
- European Union Directive 96/96/EC (as amended);
- – CITA Recommendation N° 1: Inspection of Motor Vehicles;
- – CITA Recommendation N° 2: Additional items to be inspected on Public Service Vehicles;
- – CITA Recommendation N° 4: Decisions to be taken with reference to
- technical modifications carried out on vehicles in use.
- – CITA Recommendation N° 5: Inspection of Motorcycles;
- – CITA Recommendation N° 6: Inspection of the installation and operation of LPG equipment for the propulsion of motor vehicles;
- – CITA Recommendation N° 8: Brake testing procedures;
- – CITA Recommendation N° 9: Quality Systems;
- – Manufacturers' information or guidelines.

ATC Akreditaciono telo Srbije